

Stockholm 2016-05-20

Ny rapport om mänskliga kvarlevor i museisamlingar

På uppdrag av regeringen har Statens historiska museer och Statens museer för världskultur sammanställt en kunskapsöversikt om mänskliga kvarlevor på offentliga museer i Sverige. Totalt 240 museer har besvarat frågor via en enkät. Svaren visar att minst 66 museer har mänskliga kvarlevor i sina samlingar, sammantaget rör det sig om kvarlevor från tiotusentals individer.

Den absolut största delen av kvarlevorna har tagits tillvara vid arkeologiska undersökningar. De kommer övervägande från äldre tidsperioder: den förhistoriska tiden eller medeltiden. För vetenskapsområdet osteologi och för flera arkeologiska och naturvetenskapliga inriktningar är de mänskliga kvarlevorna ett viktigt forskningsmaterial med en mycket stor kunskapspotential. Av de 66 museerna har 43 stycken kvarlevor endast från Sverige, men i 18 museers samlingar ingår även kvarlevor från andra delar av världen och fem museer har uteslutande kvarlevor från andra delar av världen. Mänskliga kvarlevor från samer finns på minst 11 museer. Enkäten visar att dialogen mellan museerna, eller mellan museer och andra instanser, generellt är mycket sporadisk när det gäller mänskliga kvarlevor.

– Inom arbetet med uppdraget har två frågor identifierats som särskilt betydelsefulla att arbeta vidare med i ett nationellt perspektiv, säger Fredrik Svanberg forskningschef på Historiska museet. Vi rekommenderar att ett större grepp tas om frågan kring kvarlevor från minoritetsgrupper och ursprungsfolk genom att en mera ingående och detaljerad kunskapssammanställning görs i form av en fördjupad forskningsuppgift på statligt initiativ som kan kartlägga förekomsten av denna slags kvarlevor i svenska samlingar vid museer och myndigheter.

– Vi rekommenderar också att ett arbete genomförs på statligt initiativ med att ta fram nationella riktlinjer för hantering och etik kring mänskliga kvarlevor vid museer i Sverige. Riktlinjerna bör gälla just för museernas arbete.

I dag finns inte nationella riktlinjer för hantering och etik kring mänskliga kvarlevor vid museer i Sverige. Ifrån 1980-talet och framåt finns dock en mera medveten hållning till etiska frågor inom arkeologin och på museerna. Det finns ett antal etiska parametrar som museerna oftast förhåller sig till: hur den döda kroppen behandlats, om kvarlevorna kan identifieras eller inte, vilken tid de kommer ifrån, religiös och etnisk tillhörighet samt på vilka sätt materialet kommit in i museet.

Det var i oktober 2015 som Statens historiska museer fick i uppdrag av regeringen att redovisa en kunskapsöversikt om mänskliga kvarlevor vid offentliga museer. Uppdraget har genomföras i samarbete med Statens museer för världskultur och redovisas nu i en rapport till Regeringskansliet (Kulturdepartementet). En arbetsgrupp har jobbat med uppdraget och genomfört en enkätstudie till museer, arbetat med samråd med olika aktörer, genomfört en hearing och en workshop samt tagit fram fördjupande underlag om etiska perspektiv och forskningsperspektiv. Rapporten redovisar det arbete som gjorts.

Länk till den fullständiga rapporten:

<http://historiska.se/manskliga-kvarlevor-vid-offentliga-museer-en-kunskapsoversikt/>

För mer information kontakta pressansvarig Ulrika Mannberg Günther tel. 08-519 557 31, mobil 070-601 45 07 mail: ulrika.m.gunther@historiska.se

